

1-3. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਬਬਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ। ਸਹੀ ਵਿਕਲਪ OMR SHEET ਤੇ ਭਰੋ।

1. ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੋਲ ਰਹੀ ਸੀ ਚੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ।

1. ਜਿਵੇਂ
2. ਪਰ
3. ਜਾਂ
4. ਅਤੇ

2. ਸਾਡੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਦੇ

1. ਗਾਗਰ ਵਿਚ ਸਾਗਰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ।
2. ਗਾਂ ਬੰਨ ਦਿੱਤੀ।
3. ਚਾਦਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪੈਰ ਖਸਾਰ ਲਿਆ।
4. ਨੱਕ ਵਿਚ ਦਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

3. ਰਾਜੂ ਖੁਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਹੈ।

1. ਪੜ੍ਹਦਾ
2. ਪੜ੍ਹਵਾਉਂਦਾ
3. ਪੜ੍ਹਾਉਂਦਾ
4. ਪੜ੍ਹਵਾਇਆ

4. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੁੱਧ ਵਾਕ ਚੁਣੋ:

1. ਅਸੀਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।
2. ਸਾਨੂੰ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।
3. ਸਾਡੇ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।
4. ਸਾਡੇ ਤੋਂ ਕੱਲ੍ਹ ਕਾਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਹੈ।

5. 1. ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੱਤਾ ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

2. ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ ਟੁੱਟ ਕੇ ਪੱਤਾ।
3. ਪੱਤਾ ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਟੁੱਟ ਕੇ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਹੈ।

4. ਦਰਖਤ ਤੋਂ ਪੱਤਾ ਟੁੱਟ ਕੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਡਿੱਗ।
6. 1. ਭਾਰਤ ਸਾਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।
2. ਭਾਰਤ ਸਾਨੂੰ ਜਾਨਾ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰ ਹੈ।
3. ਭਾਰਤ ਦੇਸ਼ ਸਾਨੂੰ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਹੈ।
4. ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਜਾਨ ਤੋਂ ਵੀ ਪਿਆਰਾ ਹੈ ਸਾਨੂੰ।
7. 1. ਮੇਰੇ ਮਾਡਾ ਜੀ ਧਾਰਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ।
2. ਮੇਰੇ ਮਾਡਾ ਜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ।
3. ਮੇਰੇ ਮਾਡਾ ਜੀ ਧਾਰਮਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ।
4. ਮੇਰੇ ਮਾਡਾ ਜੀ ਧਾਰਮਿਕ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਧਾਰਨੀ ਹਨ।
8. 1. ਪੁਸਤਕ ਇੱਕ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
2. ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
3. ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।
4. ਇੱਕ ਪੁਸਤਕ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਸੁਸ਼ੀਲ ਨੂੰ।
9. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਖਾਲੀ ਸਥਾਨ ਭਰੀ ਸਹੀ ਸ਼ਬਦ ਚੁਣੋ:-
ਰਮੇਸ਼ ਦੇ ਘਰ ਮਹਿਮਾਨ ਪਹੁੰਚੇ। ਹੁਣ ਉਹ ਚਾਹ ਬਣਾ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ
1. ਪਿਲਾਇਆ
2. ਪਿਲਾਏਗਾ
3. ਪਿਲਵਾਇਆ
4. ਪਿਲਾਈ
10. ਉਹ ਬਹੁਤ ਮਿਹਨਤੀ ਹੈ.....ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਨਹੀਂ।
1. ਪਰ
2. ਬਲਕਿ
3. ਤਾਂ ਕਿ

4. ਇਸ ਲਈ
11. ਸਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤੀ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਹੈ।
1. ਜਾਣੀ
 2. ਨਹੀਂ ਤਾਂ
 3. ਅਤੇ
 4. ਜਾਂ
12. ਮਾਂ, ਰਾਜੂ ਅਤੇ ਸੁਰੇਖਾ.....
1. ਖੇਡ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।
 2. ਖੇਡ ਰਹੇ ਹਨ।
 3. ਖੇਡ ਰਹੇ ਹੈ।
 4. ਖੇਡ ਰਿਹਾ ਹੈ।
13. ਨਾਵ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ?
1. ਪੰਜ
 2. ਦੋ
 3. ਤਿੰਨ
 4. ਛੇ
14. ਉਸਤਤ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਿਰੋਧੀ ਸ਼ਬਦ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?
1. ਖੁਸ਼ੀ
 2. ਸੁੰਦਰ
 3. ਬੁਰਾ
 4. ਨਿੰਦਿਆ
15. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਬਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਲੀ ਥਾਵਾਂ ਭਰਨ ਲਈ ਸਹੀ ਚੋਣ ਕਰੋ।
1. ਇੰਨਾ ਮੀਂਹ ਪਿਆ ਕਿ ਸਾਰਾ ਜਲਇੱਕ ਹੋ ਗਿਆ।

1. ਮਲ
2. ਥਲ
3. ਕਲ
4. ਦਲ

16.ਠੀਕ ਹਾਂ। ਕਿਵੇਂ ਹੋ?

1. ਮੈਂ, ਇਹ
2. ਆਪ, ਮੈਂ
3. ਮੈਂ, ਤੁਸੀਂ
4. ਇਹ, ਉਹ

17. ਸ੍ਰੀ ਮੰਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਡੈਟ ਨੂੰ ਖੁਦ ਹਿੰਦੀ

1. ਸਿੱਖਿਆਈ
2. ਸਿਖਾਈ
3. ਸਿੱਖੀ
4. ਸਿਖਲਾਈ

18. ਅੱਜ.....ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੈ। ਕੌਠ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਹੋਵੇਗੀ।

1. ਜੈਵਿਕ
2. ਵਾਰਸ਼ਿਕ
3. ਮੌਖਿਕ
4. ਸਪਤਾਹਿਕ

19. 1. ਪੰਜਾਬ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

2. ਪੰਜਾਬ ਮੇਲਿਆਂ ਅਤੇ ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

3. ਪੰਜਾਬ ਮੇਲਿਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।

4. ਪੰਜਾਬ, ਮੇਲਿਆਂ, ਤਿਉਹਾਰਾਂ, ਦਾ ਦੇਸ਼ ਹੈ।
20. 1. ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਮੱਝ ਦਾ ਦੁੱਧ ਪਿਆਈਏ।
2. ਮੱਝ ਦਾ ਦੁੱਧ ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਪਿਆਈਏ।
3. ਮੱਝ ਦਾ ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਸੁੱਧ ਦੁੱਧ ਪਿਆਈਏ।
4. ਬਿਮਾਰ ਨੂੰ ਮੱਝ ਦਾ ਸੁੱਧ ਦੁੱਧ ਪਿਆਈਏ।

21 ਤੋਂ 26: ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪੁੱਛੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

ਵਿਵੇਕ : ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਤੂੰ ਕੀ ਸਿੱਖਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤੈਰਾਕੀ ਜਾਂ ਸੰਗੀਤ?

ਅਨੰਦ : ਮੈਂ ਪਰਬਤ ਆਰੋਹਣ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।

ਵਿਵੇਕ : ਪਰਬਤ ਆਰੋਹਣ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ ਨਾ?

ਅਨੰਦ : ਹਾਂ ਇਹ ਔਖਾ ਕੰਮ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਤੇ ਸਾਹਸੀ ਕੰਮ ਵੀ ਹੈ।

ਵਿਵੇਕ : ਕਿਆ ਪਰਬਤ ਆਰੋਹਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਜ਼ਾ ਆਉਂਦਾ ਵੀ ਹੈ?

ਅਨੰਦ : ਹਾਂ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਮਜ਼ਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਹਫਤੇ ਅਸੀਂ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਚਟਾਨ ਤੇ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਜਿਸ ਖਾਸ ਚਟਾਨ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਚੜ੍ਹਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਹ ਦਰਿਆ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਕੋਲ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਐਨੀ ਤਿੱਖੀ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਰੱਸੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਉਸ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚੜ੍ਹ ਸਕਦੇ। ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ ਰੱਸੀ ਬੰਨੀ ਅਤੇ ਚੜ੍ਹਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਉਹ 40-50 ਫੁੱਟ ਦੀ ਉਚਾਈ ਤੇ ਹੀ ਗਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਚੀਕ ਸੁਣੀ। ਅਸੀਂ ਡਰ ਗਏ ਕਿ ਅਰਵਿੰਦ ਆਪਣਾ ਸੰਤੁਲਨ ਖੋ ਦਵੇਗਾ ਅਤੇ ਥੱਲੇ ਡਿੱਗ ਜਾਵੇਗਾ।

ਵਿਵੇਕ : ਹਾਏ ਰੱਬਾ! ਤੁਸੀਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਡਰ ਗਏ ਹੋਵੋਗੇ?

ਅਨੰਦ : ਹਾਂ, ਪਰ ਸ਼ੁਕਰ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਠੀਕ ਸੀ, ਅਰਵਿੰਦ ਚੋਟੀ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਨਿਸ਼ਚੇ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ।

ਵਿਵੇਕ : ਇਹ ਉਸ ਦੀ ਬਹਾਦਰੀ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਚੀਕ ਕਿਉਂ ਮਾਰੀ ਸੀ?

ਅਨੰਦ : ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੰਦਰ ਅਚਾਨਕ ਉਸ ਦੇ ਅੱਗੇ ਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੇ ਚੀਕ ਮਾਰੀ ਪਰ ਰੱਸੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ।

ਵਿਵੇਕ : ਅੱਛਾ!! ਉਸ ਨੇ ਬੰਦਰ ਤੋਂ ਪਿੱਛਾ ਕਿਵੇਂ ਫੁਡਵਾਇਆ?

ਅਨੰਦ : ਇਹ ਸਾਡੀ ਚੜ੍ਹਾਈ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਸੀ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਬੰਦਰ ਨੇ ਵੀ ਰੱਸੀ ਫੜ ਕੇ ਉੱਪਰ ਚੜਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਹ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ।

21. ਆਪਣੀਆਂ ਛੁੱਟੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੰਦ ਕੀ ਸਿੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ?

1. ਤੈਰਨਾ
2. ਪਰਬਤ ਆਰੋਹਣ
3. ਸੰਗੀਤ
4. ਚਟਾਨਾਂ ਤੇ ਚੜਨਾ

22. ਅਨੰਦ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਪਹਾੜਾਂ ਤੇ ਚੜਨ ਵਿੱਚ

1. ਮਜਾ ਅਤੇ ਖਤਰਾ ਹੈ
2. ਖਤਰਾ ਅਤੇ ਉਤਸੁਕਤਾ ਹੈ
3. ਮਜਾ ਅਤੇ ਅਨੰਦ ਹੈ
4. ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਖਤਰਾ ਹੈ

23. ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਕੀ ਕੀਤਾ?

1. ਇੱਕ ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਤੈਰਾਕੀ ਕੀਤੀ
2. ਇੱਕ ਚਟਾਨ ਤੇ ਚੜੇ
3. ਇੱਕ ਪਹਾੜੀ ਤੇ ਚੜੇ
4. ਇੱਕ ਬੰਦਰ ਦਾ ਪਿੱਛਾ ਕੀਤਾ

24. ਅਨੰਦ ਅਤੇ ਅਰਵਿੰਦ ਨੇ ਉੱਤੇ ਚੜਨ ਲਈ ਰੱਸੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਕਿਉਂਕੀ:-

1. ਉਹ ਡਰਦੇ ਸਨ
2. ਚਟਾਨ ਬਹੁਤ ਤਿੱਖੀ ਸੀ
3. ਕਿਉਂਕਿ ਚਟਾਨ ਤੇ ਇੱਕ ਬੰਦਰ ਸੀ

4. ਉਹ ਮਜ਼ੇ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ
25. ਉਪਰੋਕਤ ਵਾਰਤਾਲਾਪ ਵਿੱਚੋਂ ਸਾਨੂੰ ਅਰਵਿੰਦ ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਗੁਣ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ?
1. ਚਲਾਕੀ
 2. ਲਾਪਰਵਾਹੀ
 3. ਦ੍ਰਿੜਤਾ
26. ਚੜ੍ਹਾਈ ਚੜ੍ਹਨ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਕੌਣ ਨਿਕਲਿਆ
1. ਬਾਂਦਰ
 2. ਅਰਵਿੰਦ
 3. ਵਿਵੇਕ
 4. ਅਨੰਦ
- 27-32. ਥੱਲੇ ਦਿੱਤੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਚੁਣੋ।

ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਣ ਲਈ ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਟੋਟੇ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਾਲਾ ਕਿੱਟ ਬੈਗ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਇਹ ਬੈਗ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਥੱਲੇ ਘਾਹ ਫੂਸ ਰੱਖੀ ਸੀ, ਹੁਣ ਉਸ ਦਾ ਘਰ ਸੀ। ਬੈਗ ਬੰਦ ਕਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰਸਤੇ ਬੰਦ ਹੋ ਗਏ। ਟੋਟੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਬੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕੱਢ ਸਕਦਾ। ਬੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਦੀਆਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਕਦੇ ਬੈਲਾ ਫਰਸ਼ ਤੇ ਰੁੜ੍ਹਦਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਤੇ ਕਦੇ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਛਲਦਾ ਕੁੱਦਦਾ। ਇਹ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਉਤਸੁਕ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਜਮਾਂ ਹੋ ਗਈ।

ਸਹਾਰਨਪੁਰ ਤੱਕ ਤਾਂ ਟੋਟੇ ਬੈਲੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਿਹਾ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਦਾਦਾ ਜੀ ਰੇਲਵੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਤੇ ਆਪਣਾ ਟਿਕਟ ਦਿਖਾ ਰਹੇ ਸੀ ਤਾਂ ਅਚਾਨਕ ਟੋਟੇ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਿਰ ਬੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢ ਲਿਆ ਅਤੇ ਟਿਕਟ ਕਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਕੱਢ ਕੇ ਚਿੜਾਇਆ। ਉਹ ਵਿਚਾਰਾ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਿਆ। ਪਰ ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਹਾ, ਜਨਾਬ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਕੁੱਤਾ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਵੀ ਕਿਰਾਇਆ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।”

ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਮਤਲਬ ਟੋਟੋ ਨੂੰ ਥੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿੱਧ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਬੰਦਰ, ਕੁੱਤਾ ਜਾਂ ਉਸ ਜਿਹਾ ਚੁਪਾਇਆ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਟਿਕਟ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਟੋਟੋ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਤਿੰਨ ਰੁਪਏ ਦੇਣੇ ਹੀ ਪਏ।

ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਪਾਲਤੂ ਕੱਛੂ ਕੱਢਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ “ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਵੀ ਕਿਰਾਇਆ ਲੈ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਦੱਸੋ ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਦਵਾਂ।” ਟਿਕਟ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੇ ਕੱਛੂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਦੇਖਿਆ, ਆਪਣੀ ਉਂਗਲ ਨਾਲ ਉਸ ਨੂੰ ਖਰਚਿਆ, ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰ ਭਰੀ ਅਤੇ ਜੇਤੂ ਨਜ਼ਰ ਨਾਲ ਦੇਖਦਿਆਂ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, “ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਕੁੱਤਾ ਥੋੜ੍ਹੇ ਹੀ ਹੈ।”

27. ਟੋਟੋ ਕੌਣ ਸੀ?

1. ਬੱਚਾ
2. ਕੁੱਤਾ
3. ਬੰਦਰ
4. ਕੱਛੂ

28. ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?

1. ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇਹਰਾਦੂਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ।
2. ਦਾਦਾ ਜੀ ਆਪਣੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲੈਣ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ।
3. ਦਾਦਾ ਜੀ ਇਕੱਲੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ।
4. ਦਾਦਾ ਜੀ ਰੇਲ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸੀ।

29. ਦਾਦਾ ਜੀ ਟੋਟੋ ਨੂੰ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਗਏ ਸੀ।

1. ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ
2. ਘਾਹ ਫੂਸ ਦੇ ਬੰਡਲ ਵਿੱਚ
3. ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਕਾਲੇ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ
4. ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ

30. ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਦੇਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸ ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ?

1. ਇੱਕ ਪਰਦਰਸ਼ਨੀ ਨੇ
2. ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਉੱਛਲਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਥੈਲੇ ਨੇ
3. ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ ਝਾਕਦੇ ਹੋਏ ਟੋਟੇ ਨੇ
4. ਆਉਂਦੀ ਹੋਈ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਨੇ

31. ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੂੰ ਟੋਟੇ ਦੇ ਕਿਰਾਏ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇਣੇ ਪਏ ਕਿਉਂਕਿ

1. ਟੋਟੇ ਇੱਕ ਚੁਪਾਇਆ ਸੀ
2. ਸਾਰੇ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਲੱਗਦਾ ਹੈ।
3. ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਟੋਟੇ ਦੀ ਟਿਕਟ ਨਹੀਂ ਲਈ ਸੀ।
4. ਟੋਟੇ ਨੂੰ ਕੁੱਤੇ ਦੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

32. ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਹੋਇਆ?

1. ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਟੋਟੇ ਦਾ ਕਿਰਾਇਆ ਦਿੱਤਾ।
2. ਦਾਦਾ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਾਲਤੂ ਕੱਛੂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ।
3. ਟੋਟੇ ਨੇ ਟਿਕਟ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਦੰਦੀਆਂ ਕੱਢ ਕੇ ਵਿਖਾਈਆਂ।
4. ਟੋਟੇ ਨੇ ਸਿਰ ਥੈਲੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ।

33-37. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰੂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਵਿਚੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ।

ਰੌਬਿਨਸਨ ਕਰੂਸੋ ਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਡੂੰਘੀ ਖਿੱਚ ਸੀ। ਉਹ ਮਲਾਹ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਬਾਰੇ ਜਾਨਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਉਸਦੇ ਪਿਤਾ ਉਸਦੇ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਦੇਖੋ ਬੇਟਾ! ਮਲਾਹ ਬਣਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਛੱਡ ਦਿਓ ਅਤੇ ਇੱਕ ਉੱਜਲੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਰੱਖੋ।" ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਤੂੰ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਬਣੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰੋ।

ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਕਿਹਾ, ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਰ! ਇੱਕ ਮਲਾਹ ਦਾ ਜੀਵਨ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਭਰਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਲੋਕ ਸਮੁੰਦਰ ਵਿਚੋਂ ਵਾਪਿਸ ਪਰਤ ਕੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦੇ। ਤੂੰ ਅਜੇ 15 ਸਾਲ ਦਾ ਹੀ ਹੈ। ਤੁਹਾਡਾ ਜਹਾਜ਼ ਘਟਨਾਗ੍ਰਸਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤੁਫਾਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ

ਭੋਜਨ ਜਾਂ ਪਾਣੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿਣਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭੁੱਖ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਹ ਕੋਈ ਸੌਖਾ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲ ਜਾਓ ਅਤੇ ਉਹ ਕਰੋ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪਿਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ।”

ਜਦੋਂ ਰੋਬਿਨਸਨ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਸਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮਲਾਹ ਬਣਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੇ ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਘਰ ਤੋਂ ਭੱਜ ਜਾਣ ਦਾ ਮਨ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਉਹ 18 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਇਕ ਦਿਨ ਉਸਨੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਮੁੰਦਰ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਿਆਰਾ ਸੀ, ਆਪਣਾ ਘਰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ।

ਇਕ ਮਲਾਹ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਰੋਬਿਨਸਨ ਨੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖੀਆਂ। ਇਕ ਸਮੁੰਦਰੀ ਯਾਤਰਾ ਸਮੇਂ ਉਸਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ। ਉਹ ਤੈਰ ਕੇ ਇੱਕ ਟਾਪੂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਕ ਕੁੱਤੇ ਅਤੇ ਦੋ ਬਿੱਲੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਸਾਲ ਤੱਕ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਟਾਪੂ ਤੇ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਉਹ ਇਕ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਉਸਨੇ ਵਰਾਈਡੇ ਰੱਖਿਆ। ਉਹ ਵਰਾਈਡੇ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਉਸ ਟਾਪੂ ਤੇ 20 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਰਿਹਾ। ਰੋਬਿਨਸਨ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਾਪਿਸ ਤਦ ਆ ਸਕਿਆ ਜਦੋਂ ਉੱਥੇ ਲੰਘ ਰਹੇ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਚਾ ਲਿਆ।

33. ਰੋਬਿਨਸਨ ਦੇ ਘਰ ਵਾਲੇ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਹ

1. ਸਨਮਾਨਿਤ ਜੀਵਨ ਜੀਵੇ।
2. ਸਮੁੰਦਰੀ ਜੀਵਨ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰੇ।
3. ਦੂਸਰੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਕਰੇ।
4. ਇਕ ਆਸਾਨ ਜੀਵਨ ਜੀਵੇ।

34. ਜਦੋਂ ਉਸਦੀ ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, “ਇਸਦੇ ਬਾਰੇ ਭੁੱਲ ਜਾਓ” ਉਹ ਉਸਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਸੀ?

1. ਆਸਾਨ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜੀਓਣ ਤੋਂ
2. ਨਵੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਸਿੱਖਣ ਤੋਂ
3. ਵਕੀਲ ਬਣਨ ਤੋਂ
4. ਮਲਾਹ ਬਣਨ ਤੋਂ

35. ਇਸ ਪੈਰ੍ਹੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰੋਬਿਨਸਨ ਨੇ

1. ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਿੱਤਰ ਬਣਾਏ।
2. ਆਰਾਮਦਾਇਕ ਅਤੇ ਸਰਲ ਜੀਵਨ ਜੀਵੇ।
3. ਨਵੇਂ ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇਖੀਆਂ।
4. ਅਨੇਕ ਮਲਾਹਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ।

36. ਰੋਬਿਨਸਨ ਇਕ ਟਾਪੂ ਤੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ-

1. ਉਸਦਾ ਜਹਾਜ਼ ਤਬਾਹ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।
2. ਉਸਨੂੰ ਮਿੱਤਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ 'ਫਰਾਈਡੇ' ਮਿਲ ਗਿਆ ਸੀ।
3. ਉਸਦੇ ਕੋਲ ਇਕ ਕੁੱਤਾ ਅਤੇ ਦੋ ਬਿੱਲੀਆਂ ਸੀ।
4. ਉਸਨੂੰ ਸਮੁੰਦਰ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਸੀ।

37. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸ਼ਬਦ ਰੋਬਿਨਸਨ ਲਈ ਢੁੱਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ?

1. ਮੰਦ ਬੁੱਧੀ
2. ਸੁਪਨਿਆਂ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ
3. ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲਾ
4. ਆਗਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲਾ

38-41. ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਸਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ	ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਕਰ ਘੋਸ਼	ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਕੇ. ਮਾਧਵਨ	ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਕੋਹਲੀ	ਕੁਮਾਰੀ ਯਾਸਮੀਨ ਹਬੀਬ
ਅੱਖਾਂ	ਹਲਕੀਆਂ ਭੂਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ	ਛੋਟੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ	ਕਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ	ਬੜੀਆਂ ਕਾਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ
ਨੱਕ	ਹਲਕੀ ਤਿੱਖੀ	ਛੋਟੀ ਅਤੇ ਤਿੱਖੀ	ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਚੌੜੀ	ਵੱਡੀ ਪਰ ਤਿੱਖੀ
ਮੂੰਹ/ਬੁੱਲ੍ਹ	ਛੋਟਾ ਮੂੰਹ ਪਤਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ	ਵੱਡਾ ਮੂੰਹ ਮੋਟੇ ਬੁੱਲ੍ਹ	ਚੌੜਾ ਮੂੰਹ ਮੋਟੇ ਬੁੱਲ੍ਹ	ਚੌੜਾ ਮੂੰਹ ਪਤਲੇ ਬੁੱਲ੍ਹ
ਵਾਲ	ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਸਿੱਧੇ	ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਘੁੰਗਰਾਲੇ	ਮੱਢਿਆਂ ਤੱਕ ਘੁੰਗਰਾਲੇ	ਲੰਮੇ ਅਤੇ ਕਾਲੇ
ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਸੁਭਾਅ	ਗੰਭੀਰ ਵਿਅਕਤੀ	ਫੁਰਤੀਲਾ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਮਾਨ	ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਮਿਲਾਪਤਾ	ਹਸਮੁੱਖ ਅਤੇ ਮਿਲਣਸਾਰ
ਸ਼ੌਕ	ਕਿਤਾਬਾਂ ਅਤੇ ਪੱਤਰਕਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ	ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ	ਭੋਜਨ ਪਕਾਉਣਾ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ - ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ	ਸੰਗੀਤ ਅਤੇ ਕਸੀਦਾਕਾਰੀ

38. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਕਾਲੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਘੁੰਮਣ ਫਿਰਨ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ?

1. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਵੀਨਾ ਕੋਹਲੀ
2. ਸ੍ਰੀ ਸੁਧਾਕਰ ਘੋਸ਼
3. ਸ੍ਰੀ ਟੀ.ਕੇ. ਮਾਧਵਨ
4. ਯਾਸਮੀਨ ਹਬੀਬ

39. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜੀ ਗੱਲ ਸ੍ਰੀ ਘੋਸ਼ ਦੇ ਲਈ ਠੀਕ ਹੈ?

1. ਉਸਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਸੰਦ ਹੈ।
2. ਉਸਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਹਲਕੀਆਂ ਭੂਰੀਆਂ ਹਨ।
3. ਉਸਦੇ ਵਾਲ ਚਿੱਟੇ ਅਤੇ ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਹਨ।
4. ਉਹ ਇਕ ਮਿਲਣਸਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ।

40. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਕਥਨ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ?

1. ਸ੍ਰੀ ਘੋਸ਼ ਦੀ ਨੱਕ ਤਿੱਖੀ ਹੈ।
2. ਸ੍ਰੀ ਮਾਧਵਨ ਨੂੰ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਹੈ।
3. ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕੋਹਲੀ ਨੂੰ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਮਹਿਮਾਨ-ਨਿਵਾਜ਼ੀ ਕਰਨਾ ਪਸੰਦ ਹੈ।
4. ਕੁਮਾਰੀ ਯਾਸਮੀਨ ਹਬੀਬ ਦੇ ਵਾਲ ਛੋਟੇ ਅਤੇ ਚਿੱਟੇ ਹਨ।

41. ਘੁੰਗਰਾਲੇ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਸਬੰਧ ਕਿਸ ਨਾਲ ਹੈ?

1. ਅੱਖ
2. ਨੱਕ
3. ਬੁੱਲ੍ਹ
4. ਵਾਲ

42-46. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਪਿਛੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ-

ਸੂਰਜ ਦੁਆਲੇ ਚੱਕਰ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਜਾਣਕਾਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਧਰਤੀ ਇਕ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਜੋ ਲੋਕ ਤਾਰਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਜਾਣਿਆ ਕਿ ਕੁਝ ਆਕਾਸ਼ੀ ਪਿੰਡ ਆਕਾਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਿਰ ਲਗਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਚਲਦੇ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਚੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਹਿ ਜਾਂ ਭਟਕਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਦਾ ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਅਜੋਕੇ ਪੁਲਾੜ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਖੋਜ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰ ਗ੍ਰਹਿ-ਬ੍ਰਹਸਪਤੀ, ਸ਼ਨੀ, ਯੂਰੇਨਸ ਅਤੇ ਨੈਪਚੂਨ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਐਨੇ ਠੰਡੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਜੀਵ ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ, ਉਸੇ ਵਕਤ ਜੰਮ ਜਾਵੇਗਾ।

ਬਾਕੀ ਚਾਰ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਸ਼ੁੱਕਰ ਗ੍ਰਹਿ ਆਕਾਰ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਨਾਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਿਲਦਾ-ਜੁਲਦਾ ਹੈ। ਲੇਕਿਨ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆਂ ਜੋ ਨਮੀ ਤੋਂ ਰਹਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਤੂਫਾਨਾਂ ਵਿਚ ਘਿਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਸਦੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਉਸ ਆਕਸੀਜਨ ਦੀ ਕਮੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਨ ਪੁਲਾੜ ਵਿਚ ਇਸਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਗੁਆਂਢੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜੀਵਨ ਸੰਭਵ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਮੰਗਲ ਅਜਿਹਾ ਗ੍ਰਹਿ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਕੇਤ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹਿੱਸਾ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਹੈ ਲੇਕਿਨ ਉਸਦੀ ਸਤਿਹ ਤੇ ਕੁਝ ਹਰੇ ਖੇਤਰ ਹਨ, ਜੋ ਮੌਸਮ ਨਾਲ ਬਦਲ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸਤੋਂ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਬਨਸਪਤੀ ਜੀਵਨ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਗਰਮ ਗ੍ਰਹਿ ਬੁੱਧ ਦੀ ਸਤਿਹ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਐਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ੀਸ਼ੇ ਨੂੰ ਵੀ ਪਿਘਲਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

42. ਹੇਠ ਲਿਖਿਆਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੰਗਲ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੈ?
1. ਮੌਸਮੀ ਹਰੇ ਭਾਗ
 2. ਇਸਦਾ ਤਾਪਮਾਨ
 3. ਲਗਾਤਾਰ ਤੂਫਾਨ
 4. ਜ਼ਹਿਰੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ
43. ਸ਼ਨੀ ਤੇ ਉਤਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਮਾਰ ਦੇਣਗੀਆਂ?
1. ਬਰਫੀਲੀ ਠੰਡ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਤੂਫਾਨ।
 2. ਆਕਸੀਜ਼ਨ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਗੈਰ ਮੌਜੂਦਗੀ।
 3. ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਅਤਿ ਦੀ ਸਰਦੀ।
 4. ਅਤਿ ਦੀ ਸਰਦੀ ਅਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ।
44. ਸ਼ੁੱਕਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ:
1. ਇਹ ਬਹੁਤ ਗਰਮ ਹੈ।
 2. ਇਸ ਤੇ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਹਨ।
 3. ਇਸ ਤੇ ਆਕਸੀਜ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ।
 4. ਇਸਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਾਗ ਰੇਗਿਸਤਾਨ ਹੈ।
45. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਵਾਕਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕਿਹੜਾ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ?
1. ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਅਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰ ਦਾ ਆਕਾਰ ਲਗਭਗ ਸਮਾਨ ਹੈ।
 2. ਯੂਰੇਨਸ ਅਤੇ ਨੈਪਚੂਨ ਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲੇ ਹਨ।
 3. ਬੁੱਧ ਸੂਰਜ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੇੜੇ ਹੈ।
 4. ਬ੍ਰਹਸਪਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਨੀ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀਆਂ ਗੈਸਾਂ ਨਾਲ ਘਿਰੇ ਹੋਏ ਹਨ।
46. ਤਾਰੇ ਗ੍ਰਹਿਆਂ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ-
1. ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
 2. ਉਹ ਚਲਦੇ ਹੋਏ ਨਹੀਂ ਲਗਦੇ।
 3. ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਆਕਸੀਜ਼ਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।
 4. ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਹਰੇ ਖੇਤਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

47-50. ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਪੈਰ੍ਹੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿਓ:-

ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਵਿਦਿਆ ਸਾਗਰ ਉਨੀਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਸਧਾਰਣ ਵਿਦਵਾਨ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਕਈ ਯੂਰਪੀਨ ਕੱਪੜੇ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਅਤੇ ਨਾਂ ਹੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਚਰਣ ਵਿਚ ਪੱਛਮੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦੀ ਨਕਲ ਕੀਤੀ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਕੱਤੀ ਹੋਈ ਸੂਤੀ ਧੋਤੀ ਪਾਈ, ਆਪਣੇ ਮੋਢਿਆਂ ਉੱਤੇ ਚਾਦਰ ਪਾਈ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਚੱਪਲਾਂ ਪਾਈਆਂ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਵਿਰੁੱਧ ਪਹਿਨਿਆ।

ਇਕ ਦਿਨ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਆਪਣੇ ਸਨਮਾਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਗਏ ਖਾਣੇ ਵਿਚ ਭਾਗ ਲੈਣ ਲਈ ਧੋਤੀ, ਚਾਦਰ ਅਤੇ ਚੱਪਲ ਪਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਨੇ ਜਿਹੜਾ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਹਿਚਾਨਦਾ ਸੀ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਕਾਰਨ, ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਪਿੱਛੋਂ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਸੰਮੇਲਨ ਅੰਦਰ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਰਾਤ ਦਾ ਖਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੋਟ ਦੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚ ਭਿੰਨ ਭਿੰਨ ਖਾਣ ਦੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਕੇ ਜ਼ੋਰ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਬੋਲ ਕੇ ਭਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਖਾਓ, ਇਹ ਲਓ ਆਦਿ। ਜਿਹੜੇ ਲੋਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨੇੜੇ ਖੜੇ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅਸਧਾਰਣ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੋ ਗਏ।

ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇਕ ਹੈਰਾਨ ਹੋਏ ਮਹਿਮਾਨ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, "ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜੀ?" ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਆਪਣੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਖਵਾ ਰਿਹਾ ਹਾਂ। ਮੈਨੂੰ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿਚ ਮੇਰੇ ਕੱਪੜਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਮੇਰੇ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਭਾਰਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਹੁੰਚਣ ਸਮੇਂ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ।

ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ।

47. ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੂੰ ਦਾਅਵਤ ਵਿਚ ਜਾਣ ਤੋਂ ਮਨ੍ਹਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ-

1. ਉਹ ਬਹੁਤ ਜਲਦੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ ਸਨ।
2. ਉਹ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ।
3. ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਕੱਪੜੇ ਪਾਏ ਸਨ।
4. ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਉਸਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ।

48. ਜਦੋਂ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਸੂਟ ਪਾ ਕੇ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਕਰਮੀ ਨੇ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਰਤਾਓ ਕੀਤਾ?

1. ਉਹ ਜ਼ੋਰ ਨਾਲ ਹੱਸਿਆ।
2. ਉਸਨੇ ਆਦਰ ਭਰਿਆ ਵਰਤਾਓ ਕੀਤਾ।
3. ਉਸਨੇ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ।

4. ਉਸਨੇ ਨਿਮਰਤਾ ਸਹਿਤ ਮੁਆਫੀ ਮੰਗੀ।

49. ਹੋਰ ਮਹਿਮਾਨ ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਦੇ ਵਰਤਾਓ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਕਿਉਂ ਹੈਰਾਨ ਰਹਿ ਗਏ?

1. ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਧੋਤੀ ਅਤੇ ਚਾਦਰ ਪਾਈ ਸੀ।
2. ਉਹ ਰਸਮੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿਚ ਸਨ।
3. ਉਹ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨਾਲ ਰੁੱਖਾ ਵਰਤਾਓ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।
4. ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਪਾ ਰਹੇ ਸਨ।

50. ਈਸ਼ਵਰ ਚੰਦਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੂਟ ਦੀਆਂ ਜੇਬਾਂ ਵਿਚ ਭੋਜਨ ਕਿਉਂ ਭਰ ਲਿਆ?

1. ਉਹ ਸਾਰਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।
2. ਉਹ ਮੇਜ਼ਬਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।
3. ਉਹ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਾਮਰਾਜ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਰੋਧ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।
4. ਉਹ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ।